

Несприятливі погодні процеси та явища в Україні

Підготувала:
учениця 8 – А класу
Дубенської ЗОШ І-ІІІ ст № 1
Паридуда Маргарита

Несприятливі погодні процеси і явища

Вони представлені:

1) Безпосередньо метеорологічними процесами та явищами:

- посухи
- суховії
- сильні дощі
- зливи
- великий град
- сильні та ураганні вітри
- пилові та піщані бурі
- заморозки
- снігозаметілі

2) Несприятливими (часто катастрофічними) природними процесами, що зумовлені дією попередніх явищ:

- повені
- паводки

Зливи – короточасні інтенсивні дощі, під час яких випадає місячна для даної території норма опадів

Завдають значної шкоди господарству:

- ❖ підмивають дороги і фундаменти будівель
- ❖ розмивають схили ярів
- ❖ спричиняють катастрофічні паводки

Поширення:

- влітку – повсюдно по території України
- найчастіше – в Карпатах, південних і пд.-сх. районах України.

Грози – атмосферне явище, що супроводжується короточасними сильними опадами з громом і блискавкою, що тривають до 30 хвилин.

Найчастіше відбуваються з квітня по вересень (іноді і взимку).

Грози небезпечні для:

- життя людей і тварин (блискавка)
- можуть спричинити аварії на лініях електропередач
- можуть спричинити виникнення пожеж

Рекорди України:

- ◆ найбільша кількість гроз буває в Українських Карпатах
- ◆ рекордним був 1951 р., протягом якого було зареєстровано 64 дні з грозою

Град – швидкоплинне атмосферне явище, тривалість якого не перевищує 5 хв., що часто супроводжує грози. Особливості:

- випадає, в основному, у травні-серпні
- переважно випадає дрібний град
- завдає значних збитків, пошкоджуючи дахи будівель, посіви с/г культур та плодові дерева.

Рекорди України:

- рекордною для України була градина в 500 г, а в світі 7 кг!!!

Сильні вітри – це вітри, що дмуть із швидкістю більше 10 м/с і виникають під час гроз та внаслідок надходження на територію країни атмосферних фронтів і циклонів.

Особливо небезпечні:

■ штормові вітри ($V=20$ м/с)

■ ураганні вітри ($V=30$ м/с)

Завдають значної шкоди:

- Руйнують будівлі
- Ламають дерева
- Пошкоджують лінії електрозв'язку
- Спричиняють вітровали в Карпатах

Рекорди України:

Найбільша V вітру в Україні – 180 км/год. (50 м/с) була зареєстрована в 1947 р. на Ай-Петринській яйлі в Криму (у світі – 370 км/год. у США)

Смерч – вертикальний вихор повітря, що має вигляд стовпа діаметром від кількох десятків до кількох сотень метрів з лійко-подібним розширенням угорі.

Характерні риси:

- ❖ V обертання повітря - до 200 м/с
- ❖ Піднімає із землі пил, воду, предмети
- ❖ Виникає лише влітку в дуже прогрітих повітряних масах
- ❖ Бувають рідше, ніж сильні вітри і мають меншу територію охоплення
- ❖ Завдають значних руйнувань

Спека – бездощовий період з високими середньодобовими температурами повітря ($>30^{\circ}\text{C}$), що виникає переважно наприкінці весни і влітку.

Завдають шкоди:

- ◆ Здоров'ю людей
- ◆ Спричиняють samozаймання і горіння торфовищ
- ◆ Призводять до виникнення лісових і степових пожеж.

Посухи – це тривалі бездощові періоди при низькій вологості повітря, що призводять до зниження урожаїв с/г культур або ж до повної їх загибелі. Найчастіше трапляються:

- На пд. України
- На сх. України

Великі посухи (охоплюють $>50\%$ площі території) бувають раз на

десять років, менші – досить часто.

Рекорди України:

Найдовша посуха в Україні, що тривала 115 днів, була зафіксована в 1934 р. у Полтавській області та в 1948 р. – у Херсонській області.

Пилові і піщані бурі виникають за умов:

- ◆ посушливої погоди (як літньої, так і зимової)
- ◆ підвищеної швидкості вітру
- ◆ незахищеного рослинністю ґрунтового покриву

Особливості :

- ❖ Найчастіше виникають на пд. і сх. України
- ❖ Можуть тривати від кількох десятків хвилин до кількох діб
- ❖ Погіршують умови життя людей
- ❖ Завдають значних збитків с/г і транспорту

Рекорди України: найсильніша пилова буря пройшла наприкінці квітня 1928 року.

Її наслідки:

- В повітря було піднято 15 млн. т чорнозему
- Повністю засипано піском Дніпропетровськ
- Пил і ґрунт було розсіяно на площі в 500 тис. км² (включаючи територію Росії, Румунії і Польщі).

Суховії – гарячі та сухі вітри за температури $> +25^{\circ}\text{C}$ і при відносній вологості $< 30\%$. Характерні риси:

- виникають влітку
- дмуть зі сходу і південного сходу від 1 до 10 днів
- розвивають швидкість більше 5 м/с

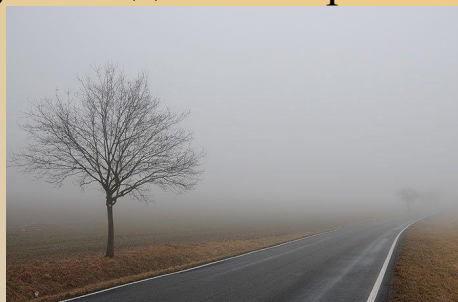
- забирають рештки вологи з ґрунту, спричиняючи загибель рослин
- найчастіше виникають на пд-сх. України.

Тумани бувають повсюдно в Україні, особливо в холодну пору року, як правило, по декілька десятків днів.

Найбільше їх спостерігається :

- В гірських районах України
- На заході
- На півночі

Особливо небезпечні для транспорту, коли видимість на дорогах зменшується до 50 метрів.

Хуртовини і снігопади

Хуртовини – це перенесення снігу над земною поверхнею вітром.

Найчастіше виникають завдяки дії середземно-східних циклонів.

Наслідки хуртовин і снігопадів:

- Погіршення видимості
- Є перешкодою для руху транспортних засобів
- Налипання мокрого снігу на лінії електропередач часто приводить до їх обривів
- У горах можливе сходження снігових лавин, що є вкрай небезпечним для лісових жителів та туристів

Рекорди України:

Найбільша на Україні кількість днів з хуртовинами була зареєстрована взимку 1906/1907 рр. на Ай-Петрі в Криму і становила 71 день.

Ожеледі і ожеледиці

Ожеледь – це утворення льодяної кірки на поверхні землі та на різних предметах внаслідок намерзання переохолоджених крапель дощу, мряки чи туману. **Ожеледиця** – це утворення льодяної кірки на поверхні землі і дорогах внаслідок похолодання, що настає після відлиги.

Завдають значної шкоди:

- ❖ Роботі транспортних засобів
- ❖ Небезпечні для здоров'я людей, оскільки спричиняють травми
- ❖ Посівам озимих с/г культур

Заморозки – це зниження температури повітря і ґрунту до 0 °С і нижче. Зазвичай тривають до 25 квітня і починаються з 16 жовтня (хоча трапляються в інший час). Найбільшої шкоди приносять:

- Садам
- Теплолюбним рослинам

Повені і паводки – це несприятливі гідрологічні явища, що, як правило, зумовлені атмосферними процесами і явищами; є складовими елементами режиму рік.

Повені – це щорічне тривале підняття рівня води в річці, що призводить до затоплення річкової долини.

Причини:

- Тривалі дощі
- Танення снігу
- Вітрові нагони води
- Затори і зажори в гирлі ріки
- Надмірна вирубка лісів

Найбільш вірогідні райони можливих повеней:

- ❖ У західних регіонах – басейн верхнього Дністра, Тиси, Прута, Зх. Бугу.
- ❖ У східних регіонах – басейн Сіверського Донця, Ворскли, Сули, Пселу.
- ❖ У південних і південно-західних регіонах – басейни Дунаю, Південного Бугу.

Катастрофічні повені найчастіше виникають в:

- Карпатах
  - Кримських горах
- } за останні 40 років
} спостерігалися 12 раз

Тривалість повені: від 7 до 20 діб

“Рекорди” України: руйнівна повінь, якої тут не було 200 років, пройшла на початку листопада 1998 р. на Закарпатті.

Наслідки повеней:

- Затоплюються 10-70% с/г угідь
- Можливе затоплення техногенно небезпечних об'єктів
- Затоплюються житлові будинки, що викликає необхідність евакуації людей і тварин
- Розмиваються автомобільні дороги
- Гинуть люди

Сумні наслідки:

- Загинули десятки людей
- Вщент зруйновано більш як 2 тис. будинків
- З 6 тис. будинків виселено людей
- Пошкоджено сотні кілометрів доріг, ліній каналізації, водопроводів
- Затоплено тисячі га с/г угідь
- Загальних збитків завдано господарству на суму 120 млрд. гривень

Паводки – раптове стихійне короткочасне підняття рівня води в річці в результаті випадання зливових дощів чи раптового танення снігу.

Причини:

- Сильні зливові дощі
- Раптове значне потепління взимку, що супроводжується інтенсивним сніготаненням
- Надмірна вирубка лісів на схилах гір

Географія паводків:

- ❖ Можливе поширення на всій території України
- ❖ Найчастіше бувають в Карпатах та Кримських горах, де ріки мають чітко виражений паводковий режим

Катастрофічний паводок спостерігався в липні 2008 року на заході України (найбільший за останні 60 років)

Наслідки цього стихійного лиха:

- Загинуло 30 осіб, з них 6 – діти
- Було підтоплено 40,6 тис. житлових будинків
- Було підтоплено 33,9 тис. га с/г угідь
- Пошкоджено 360 автомобільних і 561 пішохідний міст
- Розмито 680,6 км автомобільних доріг
- Від паводку постраждало 6 областей України, а також сусідні райони Молдови, Румунії, Словаччини і Угорщини
- Західну Україну оголосили зоною надзвичайної екологічної ситуації терміном на 90 діб
- Загальні збитки від цієї стихії оцінювалися на суму 3-4 млрд. гривень

